

Az igazgatói köszöntő: (elhangzott az iskola jubileumi Patrociniumi ünnepségén a Madách Imre Művelődési Központban 2014. november 14-én.)

Főtisztelendő Püspök Atya, immár kedves konfráterünk; tisztelt Államtitkár Úr, egykori budapesti piarista diákunk, tisztelt Alpolgármester Úr, kedves Tartományfőnök Atya, kedves vendégeink, kedves tanárok és kedves diákok!

Ma rendalapítónk, Kalazanci Szent József ünnepén a váci iskolánk alapításának 300. évfordulójára emlékezünk. Születésnapot ünneplünk!

Mi is született 300 évvel ezelőtt?

Az akkori megyéspüspök, gróf Kollonich Zsigmond hívására négy piarista atya érkezett a városba 1714 őszén, hogy iskolát nyisson és részt vegyen a város lelkipásztori munkájában. A négy szerzetes nevét is ismerjük: Zajkányi Lénárd – azaz P. Leonardus, P. Chritianus, P. Emericus és P. Adalbertus. Valószínűleg nem mindenki tudja, hogy az alapító püspök a piaristákra bízta a mai főtéren akkor még álló, ősi Szent Mihály Székesegyházat és plébániát, és a piarista iskola első épülete is a főtéren állt. A 4 szerzetes városba érkezése után az események gyorsan felpörögtek, a piaristák már ősszel megkezdték a tanítást, a diákok létszáma néhány év alatt több száz lett, bár a körülmények nem voltak ideálisak: pl. egy mai osztályterem felébe sokszor 100 tanuló is beszáfolódott. A főtérről hamarosan új helyre költöztek a piaristák, a mai helyünkre; ezt Berkes András kanonok úr nagylelkű adománya tette ezt lehetővé.

Tehát 300 évvel ezelőtt megszületett a váci piarista közösség, a váci piarista iskola: a tantestület és a piarista diákság.

A 300 év nagyon hosszú idő, szinte a régmúltba vész ez a születésnap.

Egy ilyen születésnap tortára 300 szál gyertya illik. Rengeteg, még meggyújtani is sok.

Másként is megközelíthetjük a 300 év jelentőségét:

Vannak közületek olyanok, akinek a nagyapja járt ebbe a piarista iskolába, előfordulhatott az is, hogy az ő édesapja is piarista diák volt. Az sem ma történt. Egyszer egyik diákom nagyapja büszkén mondta el, hogy a családjukban hét generáción keresztül a mai napig a férfiak piarista diákok voltak. Sokan közületek tanultak is a család az egyik tagjáról, Perczel Mórról, a 48-as honvéd tábornokról. A mi iskolánk élete legalább 12 generációnyi időt ölel át. Mi minden történhetett ennyi idő alatt?

Erről beszél iskolánk épülete is. Nagyon szeretem ezt a zegzugos, sok helyütt vakolatlan épületet, mert szemmel látható, hogy hogyan alakult, fejlődött az iskola.

(Itt egy 4 perces filmet vetítettünk arról, hogy az iskola és rendház egyes részei mikor épültek. A filmet a Görög Templomban bárki megtekintheti.)

A 300 év során nemcsak új részek épültek, hanem minden egyes teremnek meg van a saját története. Ma is alakul, formálódik. Ránk, mai piaristákra, tanárookra, diákokra van bízva ez az épület, hogy igazi otthona legyen valamennyiünknek.

Az iskola azonban nemcsak a kövek, nemcsak az épület. Jelenti a tanárok és a tanulók közösségét is, az itt folyó munkát: tanítást és tanulást, képzést és fejlődést.

12 generáción keresztül egy család élete sokat változik, alakul - ám mégis van valami öröklődő tulajdonság, ill. életforma, ami a családra jellemző. Ezt a gének és a családi szokások hordozzák. A családok féltve is őrzik múltjukat, annak minden emlékét. Ugyanakkor a családba kerülő új családtagok és a kor fejlődése alakítják, formálják a családot.

Így van ez az iskolával is: vannak olyan értékei, amelyek generációról generációra öröklődnek és közben szüntelen alakul, fejlődik. Az épületünk kapcsán könnyen látható ez az élet.

Nehezebb ezt az állandóságot és fejlődést felismerni az iskola szellemiségét illetően. Mi magunk, akik az iskola napi életét éljük, talán nehezebben vesszük észre, hogy részben mi az, ami az iskolánk alappillére – igazi sajátossága, ami évszázadokon keresztül jellemezte az iskolát, másrészt az sem könnyű felismerni, hogy hogyan alakult, fejlődött az évszázadokon keresztül és hogyan alakul és fejlődik ma. Az még inkább rejtett, hogy mi az, ami hordozza generációkon keresztül a piarista iskola alapértékét, amelyet a rendalapító úgy fogalmazott meg, hogy a piarista iskola a pietas et litterae szellemében tanít rászoruló, szegény diákokat. Pietas et litterae: hitre és tudásra (ismeretekre). Ma szívesen fogalmazzuk úgy, hogy a teljes személyiség kibontakozására azokat, akik hozzánk fordulnak, és iskolánk segítségét kérik ebben.

A 300 éves születésnap arra hív bennünket (piaristákat, tanárokat), hogy figyeljünk önmagunkra és az iskolára, keressük és becsüljük a múlt értékeit; és figyeljünk a mai kor sajátosságaira és lehetőségeire hogy ti – kedves diákjaink – teljes és boldog életre jussatok.

Isten éltesse a 300 éves iskolát: a piarista közösséget, a tantestületet és benneteket kedves diákjaink.